

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

МАТЕРІАЛИ

96 – І

**підсумкової наукової конференції
професорсько-викладацького персоналу
БУКОВИНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

16, 18, 23 лютого 2015 року

Чернівці – 2015

УДК 001:378.12(477.85)

ББК 72:74.58

М 34

Матеріали 96 – і підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького персоналу Буковинського державного медичного університету (Чернівці, 16, 18, 23 лютого 2015 р.) – Чернівці: Медуніверситет, 2015. – 352 с. іл.

ББК 72:74.58

У збірнику представлені матеріали 96 – і підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького персоналу Буковинського державного медичного університету (Чернівці, 16, 18, 23 лютого 2015 р.) із стилістикою та орфографією у авторській редакції. Публікації присвячені актуальним проблемам фундаментальної, теоретичної та клінічної медицини.

Загальна редакція – професор, д.мед.н. Бойчук Т.М., професор, д.мед.н. Іващук О.І., доцент, к.мед.н. Безрук В.В.

Наукові рецензенти:

доктор медичних наук, професор Кравченко О.В.

доктор медичних наук, професор Давиденко І.С.

доктор медичних наук, професор Дейнека С.Є.

доктор медичних наук, професор Денисенко О.І.

доктор медичних наук, професор Заморський І.І.

доктор медичних наук, професор Колоскова О.К.

доктор медичних наук, професор Коновчук В.М.

чл.-кор. АПН України, доктор медичних наук, професор Пішак В.П.

доктор медичних наук, професор Гринчук Ф.В.

доктор медичних наук, професор Слободян О.М.

доктор медичних наук, професор Ташук В.К.

доктор медичних наук, професор Ткачук С.С.

доктор медичних наук, професор Тодоріко Л.Д.

ISBN 978-966-697-588-4

© Буковинський державний медичний
університет, 2015

та її функціонального навантаження як в складних, так і в простих синтаксичних конструкціях. Зауважимо той факт, що дослідники вивчаючи дану проблему, виділяли різну кількість слів, називаючи їх частками.

Актуальність теми зумовлена потребою виокремлення часток серед інших частин мови та їх синтаксичних особливостей.

Об'єктом виступають давньоанглійські частки.

Предметом є синтаксична функція англійських часток давнього періоду.

Проблема статуса частки в реченні досі не має чіткого визначення. З одного боку частки не мають постійної позиції в реченні; вони пов'язані зі своїм головним компонентом. З іншого боку – є багато випадків, коли частки відокремлюються від свого головного компонента.

Отже частки та їхні головні компоненти складають певний специфічний тип відносин. Ця точка зору не може бути заперечена твердженням, що частки не можуть функціонувати без головного компонента тому, що такі самі спостереження притаманні прикметникам чи прислівникам міри та ступеня, які не заважають їм здійснювати синтаксичну функцію. Частки відрізняються від них синтаксично, а саме:

1) частки не можуть поєднуватися з різноманітними частинами мови як іменники, дієслова, займенники, числівники, прикметники, прислівники;

2) частки не можуть використовуватися ізольовано.

У вітчизняній лінгвістиці дослідники сучасної англійської мови виділяють розряд часток у системі службових частин мови. На думку С.Шевченка, частки утворюють самостійний розряд слів, для якого вводиться термін «модифікатори». Тобто, модифікатори – це одиниці, здатні здійснювати у висловленні передавати додаткову інформацію. На думку Г.Почепцова часткам, як і усім словам службових частин мови, не властива функція номінації, але вони передають диференційоване емоційне, оцінне ставлення мовця не до всього висловлювання, а до одного його елементу, бажання якось виділити цей елемент, надати йому особливого сенсу. Він вважає, що функція частки полягає в уточненні значення тих членів речення, до яких вона відносяться, а в деяких випадках – в зміні змісту висловлення. А.Смирницький вважає, що частки показують ставлення мовця до висловлювання, особливо виділяючи та уточнюючи певний момент.

Нами з'ясовано той факт, що в сучасній граматиці англійської мови нараховується досить значна кількість класифікацій часток. Різноманітні класифікації часток виникають через різні погляди на їхні головні функції. Деякі вчені надають значення емоційності, деякі бачать логічні відносини і вважають їх найважливішими для ідентифікації, інші опираються на граматичне значення. Ця плутанина може частково бути простеженою за старою традицією, яка відносить частки до морфологічно незмінних функціональних слів.

Досліджуючи питання синтаксичного навантаження давньоанглійських часток, ми дійшли висновку, що порядок слів в реченні визначався не стільки граматичними факторами, скільки змістом висловлювання: головні члени речення розташовувались по відношенню один до одного і до інших членів речення в залежності від комунікативного завдання чи в залежності від стилістичної установки. Але в цей період в розповідних реченнях переважає прямий порядок слів у синтаксичній моделі *підмет – присудок*. Якщо ж у реченні в першій позиції стоїть прислівник часу *pa* або *poste*, такому реченню властивий зворотній порядок слів.

Під час давньоанглійського періоду серед різних типів синтаксичного зв'язку між реченнями важливе місце займав корелятивний зв'язок як особливий вид підрядного зв'язку між реченнями. Він був представлений двома типами кореляції: за допомогою однорідних часток, за допомогою неоднорідних часток. Особливістю давньоанглійського періоду було те, що мова в той період була синтетичною. Таким чином, порядок слів в синтаксичних конструкціях був вільним. В цей період граматисти виокремлюють частку серед інших частин мови і відносять її до службових частин. Науковці стверджують, що частки надають певне емоційне забарвлення реченню чи висловлюванню.

Ми встановили, що синтаксис давньоанглійської мови вивчений менше, на відмінну від її морфології. В області синтаксису до теперішнього часу залишається багато запитань, які потребують подальшого дослідження.

Запоточна Л.І.

ДОСЛІДЖЕННЯ СТРУКТУРИ ТА СЕМАНТИКИ ПРОПРИАЛЬНОЇ ЛЕКСИКИ В АНГЛІЙСЬКІЙ КАРДІОЛОГІЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Кафедра іноземних мов

Буковинський державний медичний університет

Вивченням термінів з компонентами-власними назвами чи компонентами-епонімами займалися багато науковців, зокрема О.Бока, М.Дзюба, І.Калачик, В.Лисенко, Р.Микульчик, Б. Михайлишин, О.Суперанска. Дослідження термінів із компонентом-епонімом чи компонентом-власною назвою у англійській кардіологічній терміносистемі пов'язане з необхідністю систематизації і лексикографічної фіксації цих лексичних одиниць.

Слід зазначити, що в структурному відношенні англійські кардіологічні терміни-епоніми є стійкими, часто безприменниковими термінами-сполучення, що складаються з іменника і одного або декількох власних назв. З точки зору структури їх можна поділити на 2 групи:

– епоніми, що складаються з однієї власної назви (348 термінів):

Addison's anemia (анемія Адісона), *Harley's disease* (хвороба Гарлея), *Hill's sign* (ознака Хілла), *Glanzmann's disease* (хвороба Гланцмана), *Starling's law* (закон Старлінга), *Lenegre's disease* (хвороба Ленегре).

– епоніми, які складаються з декількох власних назв:

a) 2 власні назви (62 терміни): *Addison-Biermeranemia* (анемія Аддісона-Бірмена), *Henderson-Paterson bodies* (тільця Гендерсона-Патерсона), *Holt-Oram syndrome* (синдром Холта-Орама);

b) 3 власні назви (10 термінів): *Wolff-Parkinson-White syndrome* (синдром Вольфа-Паркінсона-Вайта, синдром передчасного збудження шлуночків), *Charcot-Weiss-Bakers syndrome* (синдром Шарко-Вейса-Бейкера, синдром каротидного синуса), *Besnier-Boeck-Schaumann disease* (хвороба Беньє-Бека-Шауманна, лімфогрануломатоз).

Таким чином, в структурі більшості англійських кардіологічних термінів-епонімів (82,86%) міститься одна власна назва, епоніми з двома власними назвами не є такими поширеними і утворюють 14,76%, і 2,38% містять три власні назви.

Як показало дослідження, створення АК термінів-епонімів базується на 6 структурних моделях:

1. Proper Noun's + Noun: *Addison's anemia*, *Bouveret's disease*, *Buerger's disease*, *Day's stest*, *Deetjen's body*, *Dressler's syndrome*, *Einthoven's law*, *Hill's sign*, *Fankoni's syndrome*

2. Proper Noun + Proper Noun + Noun: *Kassabach-Merritt syndrome*, *KusmaulMaier syndrome*, *Rougnon-Heberden disease*, *Rubinstein-Taybi syndrome*, *Holt-Oram syndrome*, *Marchiafava-Micheli disease*

3. Proper Noun + Noun: *Heyrovski procedure*, *Mediterranean anemia*, *Cooley anemia*, *Kappa factor*;

4. Noun + of + Proper Noun: *foramen of Vesalius*;

5. Proper Noun + Noun + of + Noun: *Starling's law of the heart*;

6. Proper Noun + Abbreviation + Noun: *Frank XYZ leads*.

У результаті дослідження виявилося, що найпродуктивнішою з цих 6 моделей є модель Proper Noun's + Noun (290 термінів, 69%), модель Proper Noun + Proper Noun + Noun налічує 108 словосполучень (26%), а модель Proper Noun + Noun всього 14 термінів (3%), решта 8 термінів (2%) утворюються за допомогою четвертої, п'ятої та шостої моделей.

На підставі нашої вибірки (420 складених термінів-епонімів) виділено загальні терміни, що найчастіше сполучуються з власними назвами. Нижче подано перелік цих слів і кількість їх сполучень з від прізвищами термінами. Усі терміни можна розділити на наступні групи:

1) функціональні порушення серцево-судинної системи (назви хвороб, симптомів і синдромів захворювань):

Хвороби – 81 термін (19%), наприклад, *Bouvier's disease* (хвороба Бувре), *Ebstein's disease* (хвороба Ебштейна, вроджена вада серця), *Moschcowitz's disease* (хвороба Мошковіч), *Loeffler's disease* (Хвороба Леффлера);

Назви симптомів – 138 термінів (33%), наприклад, *Faget's sign* (симптом Фаже), *Kusmaul's sing* (симптом Кусмауля), *Musset's sing* (симптом Мюссе);

Назви синдромів – 104 (25%) терміни, наприклад, *Dressler's syndrome* (постінфарктний синдром, синдром Дресслера), *Fanconi's syndrome* (синдром Фанконі), *Holt-Oram syndrome* (синдром Холта-Орама);

2) назви методів і технік лікування, операцій, тестів, процедур – 38 термінів (9%), наприклад, *Dotter procedure* (метод Доттера), *Heyrovski procedure* (операція Гейровського при кардіоспазмі), *Schilling blood count* (рідрахунок лейкоцитів за Шіллінгом), *Doppler echocardiographia* (допплер-ехокардіографія);

3) терміни-епоніми, які містять анатомічні назви – 40 термінів (10%), наприклад, *foramen of Vesalius* (отвір Везалія), *Henderson-Paterson bodies* (тільця Гендерсона-Патерсона), *Lauth'scanal*, *sinus* (Лаутаканал, венозний синус), *Lannelongue's foramina* (Ланнелонга отвори);

4) терміни-епоніми, які описують закони медицини (зокрема в кардіології) – 13 термінів (3%), наприклад, *Einthoven's law* (правило Ейнховена), *Behring's law* (Берінга закон – кров і сироватка імунізованої особи при переливанні передає імунітет іншій особі), *Marey's law* (закон Марея – при підвищенні кров'яного тиску частота пульсу падає), *Starling's law* (закон Старлінга – сила скорочення волокон міокарда пропорційна первинні величині їх розтягнення). З наведених означень медичних законів очевидно, що сполучення з епонімом конкретизує слово закон.

5) назви хірургічних приладів та апаратів – 6 термінів (1%), наприклад, *Cattmann's stethoscope* (Камманна стетоскоп), *Kocher's forceps* (кровостинний затискач Кохера), *Pean's forceps* (кровостинний затискач Пеана), *straight Kocher's clamp* (прямий затискач Кохера), *curved Kocher's clamp* (зігнутий затискач Кохера), *Adson's automatic dilatator* (автоматичний розширювач Адсона).

Таким чином, в англійській кардіологічній термінології найбільше термінів-епонімів, які передають функціональні порушення серцево-судинної системи (77% від загальної кількості термінів-епонімів).

Зорій Н.І.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Кафедра психології та соціології

Буковинський державний медичний університет

Виховувати – означає готувати людину до повсякденного та професійного життя. Освіта, як один із найважливіших компонентів вихованості людини відіграє провідну роль в її формуванні, проте не визначальну. Часто освічена, з багатим запасом знань людина є досить невихованою і відштовхує від себе навколоїшніх.

Нині процес соціалізації молоді ускладнюється переоцінкою традицій, норм і цінностей. Якщо раніше молодь опиралася на досвід попередніх поколінь, то тепер її доводиться творити новий соціальний досвід, покладаючись переважно на себе, що обумовлює суперечливі тенденції в її свідомості та поведінці підкresлює

Л.Е. Орбан-Лембrik. Російський психолог М. Р. Бітянова вважає, що соціалізація направлена на формування не індивідуально-неповторних, а типово-групових властивостей та здібностей людини. Соціалізація виступає як процес, що забезпечує включення людини в соціальну групу чи спільноту, формування її як представника певної групи, носія її норм та цінностей. Руйнація минулих стереотипів та зміна ціннісно-нормативних систем призводять до дезорієнтації людини в соціальному просторі та часі. Відповідно до цього російський психолог О.С. Советова визначає загальні типи наслідків поєднання старого та нового: витіснення і знищення застарілого, що перешкоджає інноваціям; зміщення, взаємопроникнення, взаємодоповнення норм та цінностей нового та старого; автономне, локальне, окрім існування нового та старого; об'єднання, тобто створення таких структур, дозволяють інтегрувати істинно цінне із зміною на новому ґрунті.

В Буковинському державному медичному університеті проводилося експрес-опитування, в якому брали участь 80 студентів першого курсу, оскільки саме для першокурсників є актуальною адаптація до нових умов. На запитання «Що таке виховання?» вони визначили всі фактори соціалізації, зокрема: формування світогляду; вплив факторів зовнішнього середовища; відповідність людини соціальним нормам; «Це те, без чого не може бути суспільства»; «Становлення особистості в межах певної поведінки, моральних та естетичних норм, що в подальшому формує культуру особи», «Встановлення певних норм поведінки, моралі, етики, які вважають загально прийнятними»; «Це вміння ставиться до самої себе, навколоїнів людей, оточення», «Культура і розвиток кожної людини»; «Усвідомлення того, що є певні правила, які не потрібно порушувати, це певна поведінка і повага до інших»; «Спосіб надання дитині всіх морально-етичних норм поведінки, моралі та інших якостей людини, які допоможуть їй стати особистістю»; «Це психологічний вплив на людину»; «Це спосіб спілкування з людьми на яких ми впливаємо. Етика спілкування»; «Це процес становлення та формування особистості під впливом моральних, культурних цінностей, під впливом соціального оточення»; «Сприяння кращому пристосуванню до життя»; «Вміння поводити себе адекватно в тій чи іншій ситуації» тощо.

Побутує суспільна думка, що «виховувати» молодь - це залишки старої радянської ідеології, яка втратила свій визначальний вплив відповідно як і виховання в юнацькому віці. Тому студентам було поставлено питання «Чи потрібно виховувати молодь?»

Ствердо висловилися 59 студентів, заперечили 9 студентів, інші 12 не визначилися. Студенти, які активно підтримують виховання молоді визначають фактори успішної і неуспішної соціалізації: «Спотворене світобачення; молодь легко піддається негативним впливам; молодь аморальна, неетична; необхідно, щоб молодь виробила духовні та моральні цінності; хоча молодь і жорстка, але по-іншому в світі жити важко; молодь не має елементарних уявлень про культуру, не кажучи вже про духовність чи патріотизм». У своїх відповідях студенти-першокурсники активно пропонують засоби та методи виховання, що є парадоксальним з точки зору суб'єкта виховного впливу, зокрема: «Більше практики спілкування; функціонування гуртків; встановлення зразку виховання; проводити цікаві заходи та створювати умови для самовиховання; молодь потрібно морально виховувати залежно від часу, в якому вона живе, через ЗМІ та соціальні заходи; необхідні нові методи виховання; власним досвідом та методами навчання і релігії, привчаючи до праці та відповідальності».

В результаті проведеного соціально-психологічного дослідження можна констатувати, що спостерігається внутрішнє бажання студентів-медиків наслідувати моральні стандарти суспільства, які є втіленням найкращих зразків моралі та духовності. Процеси соціалізації молодої людини протікають болісно, оскільки відсутні ідеали суспільства в якому ми живемо. Соціальне несхвалення виховання як процесу формування особистості молоді призвело до дезадаптації відповідно до неуспішної соціалізації. Це в свою чергу призводить до затримки розвитку та формування особистості юнацького віку та в подальшому дисгармонійний розвиток на етапі професійного становлення в колективі. Ярлик «аморальності молоді» традиційно нав'язується старшими поколіннями як результат їхньої дезадаптованості в молоді роки і повного ігнорування суспільства щодо керівництва процесом виховання молоді. Насправді, молодь прагне духовності, моралі, патріотизму, натомість суспільство в особі псевдовчен, псевдорелігій, псевдоідеологій інших «псевдо» нав'язує насолоду – від результату, від життя, від грошей тощо. В певній мірі всі потреби у своїй ієархії – знеречевлюються, стаючи в один ряд з фізіологічними. Відсутність виховання потреб в українському суспільстві привела до дисгармонійного розвитку особистості молодої людини. Втішає те, що не втрачена наступність поколінь і внутрішні важелі духовності та ментальна чутливість українця знайшли своє відображення в сучасної молодої людини, в її нестримному підсвідомому бажанні бути морально вихованою особистістю.

Makovska O.O.

METRIC CONCEPTS IN THE ENGLISH VOCABULARY OF PLASTIC SURGERY

Department of Foreign Languages

Bukovinian State Medical University

Categories are general concepts of science that characterize the universal connection of life and thinking. They are stipulated by practice, and accumulate previous knowledge of the objects in generalized form, are ways of knowledge relations concerning these objects. Schematizing the reality in mind, dividing it into fragments and strictly fixing it, we perform the task of active recovery of the selected object in the mind, based on words, symbols, diagrams.

Cognitive categories as forming elements of human consciousness model universal and individual knowledge about the surrounding world and bring it into correlation or compare it with knowledge patterns, which are already presented and established in language structure. One of the most important ontological categories is the one of space: "Space is a delimited area, usually three-dimensional" [The Free Electronic Dictionary]. In the English terminological system of plastic surgery this category is expressed by 200 concepts which could be united into three subcategories: place, volume/size, shape.

Subcategory place includes concepts denoting location, when verbalized they look like terminological units (TU), formed mainly by means of classic morphemes: ad- [Lat. "near"]: adoral; medi- / mid- [Lat. "middle"] / central: central amputation, medial thigh lift, mid facelift; circum- [Lat. "around"] / peri- [Gr. "around"]: circumferential thigh lift, periconchal, perigraft; epi- [Gr. "above, higher"] / super- [Lat. "above"] / supra- [Lat. "above"] / above: epiotic, superficial lines, suprabuccal, above-elbow prosthesis; infra- [Lat. "under, below"] / sub- [Lat. "under"] / below / lower / under: inframammary fold incision, subnasal, below-knee amputation, lower body lift, under-eye bags; inner [Lat. "inside"] / intra- [Lat. "inside"] / inside / internal: inner knee, intrafat, inside-the-nostrils incision, internal valvuloplasty; inter- [Lat. "between"]: intergonial, internarial; post- [Lat. "behind"]: postauricular; pre- [Lat. "before"]: prefrontal; external [Lat. "outside"]: external pharyngotomy; lateral [Lat. "side"]: lateral pharyngotomy.

Subcategory size/volume contains the concepts denoting the idea of size, volume, dimension. These concepts are usually expressed by means of morphemes 1) macr- [Gr. makros "large"] used in the meaning of 1) large, long, or great in size or duration; 2) (in pathology) indicating abnormal enlargement or overdevelopment: macrogathia. All of these units are compound terms, formed by combination of two terminoelements (commonly classical stems): 1st – macr- proper, 2nd – part of the body: macroblepharia, blephar- [Gr. "eyelid"]; macrocheilia, macrolabia, cheil- [Gr. "lip"], labi- [Lat. "lip"]; macrogathia, gnath- [Gr. "jaw"]; macrorrhinia, rrhin- [Gr. "nose"]; macrotia, ot- [Gr. "ear"]. 2) lexemes major, oversized: major amputation, oversized nose, 3) small, underdeveloped, these concepts are verbalized by the elements minor, mini, micro-, undersized: minor amputation, mini tummy tuck, mini-graft, microcheilia, undersized nose, dime-sized filler port; 3) half – hemi- [Gr. "half"]: hemiobesity; 4) depth: deep furrow, fine surface wrinkles; 5) generality: head-to-total body burn.

Concepts of subcategory shape are linguistically presented as TU created by means of 1) stems, semantics of which expresses the notion of form/shape: -form: mammilliform [Lat. "having nipples or nipple-like protuberances"], conchiform [Gr. "having an appearance of shell, resembling a shell"], -shape: pear-shaped breast prosthesis, tear drop shaped implant, roll an implant into a cigar-like shape; 2) constituents – geometric notions: circular amputation, elliptic amputation, oval amputation, rectangular amputation, round-shaped punch graft, zigzag plasty; 3) figure symbols: figure-8 harness; 4) letter symbols: inverted Y-shaped excision, U-shaped excision, W-plasty, Z-plasty, Z-shaped incision.

To sum it up, it should be noted that "categorization reflects natural process of perceiving the world by person" and it is an unregulated process: categories appear only after a long period of changes and fluctuations of concepts. Category of space in the English vocabulary of plastic surgery includes subcategories place, volume/size, shape, formation of which involves combining smaller conceptual classes that are hierarchically at a lower level. Verbalized concepts build the category of space in the English vocabulary of plastic surgery, which is a fragment of a universal scientific knowledge.

Максимюк М.В. ОНИМНИЙ ПРОСТІР ПОСТМОДЕРНІСТСЬКОГО ТЕКСТУ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНІВ В.КОЖЕЛЯНКА)

Кафедра суспільних наук та українознавства
Буковинський державний медичний університет

Літературно-художня ономастика активно розвивається в останні десятиліття. Про це свідчить збільшення кількості досліджень, а також введення в коло наукових зацікавлень ономастів текстів не лише класичної, а й сучасної української літератури, яка є багатою і різноплановою. Особливо цікавими з погляду вивчення онімії є постмодерністські тексти, у яких, завдяки специфіці стилю, власні назви стають особливо важливим засобом характеристики персонажів, текстотворення, авторської „гри” тощо. Дослідження онімного простору новітньої української літератури, зокрема постмодерністської, є вагомими для української літературно-художньої ономастики, з огляду на значні виражальні можливості, багатство стилістичних функцій, несподівани авторські експерименти, вільну реалізацію творчого задуму письменника, не обмеженого ідеологічними табу чи штампами.

Визначним представником української постмодерністської прози є Василь Кожелянко, творець жанру „альтернативна історія” в сучасній українській літературі. Власні назви у текстах його романів репрезентують індивідуальний неповторний стиль письменника, виступають яскравими показниками специфіки онімного письма автора, творять неповторний онімний простір. У романах письменника онімія зазнає трансформації, пропріативи у контексті „Кожелянкової історії” часто набувають додаткових конотацій, що зумовлено особливостями стилю і жанру його творів. Власні назви створюють настрій епохи, яку змальовує письменник, продуктивно формують хронотоп твору, лаконічно характеризують героїв, відкривають простір для читацької уяви натяками й асоціаціями, схованими в конотативному потенціалі.

Романи В. Кожелянка надзвичайно насычені пропріальною лексикою різних класів, їх сукупність становить єдиний онімний простір творів „дефілядного” циклу. У романах використано 2145 пропріальних